

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Izglītības atvēršana – ikvienam paredzētas inovatīvas mācīšanas un mācību apguves metodes, izmantojot jaunās tehnoloģijas un atvērtos izglītības resursus””

COM(2013) 654 final

(2014/C 214/06)

Ziņotājs: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Līdzziņotājs: **Pavel TRANTINA**

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 304. pantu 2013. gada 25. septembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Izglītības atvēršana – ikvienam paredzētas inovatīvas mācīšanas un mācību apguves metodes, izmantojot jaunās tehnoloģijas un atvērtos izglītības resursus””

COM(2013) 654 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2014. gada 6. februārī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 496. plenārajā sesijā, kas notika 2014. gada 26. un 27. februārī (26. februāra sēdē), ar 226 balsīm par, 2 balsīm pret un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. IKT līdzekļi arvien plašāk tiek lietoti visās dzīves jomās. EESK ir pārliecināta, ka digitālās pieejas izmantošana izglītības sistēmā varētu palīdzēt uzlabot kopienai piedāvātās izglītības kvalitāti un radošumu īpaši tad, ja tas tiktu darīts saprātīgi.

1.2. EESK uzskata, ka skolotāju loma ir īpaši svarīga, lai nodrošinātu iniciatīvas “Izglītības atvēršana” veiksmīgu īstenošanu. Viņu iesaistīšanās šīs iniciatīvas izstrādē un īstenošanā, kā arī atbilstoša sagatavotība ir izšķiroši svarīga, lai izglītību “atvērtu” inovatīvā veidā, izmantojot jaunās tehnoloģijas un atvērtos izglītības resursus ikvienam paredzētas mācīšanas un mācību apguves kontekstā.

1.3. EESK uzsver, ka no visu pušu mobilizācijas un atbalsta mācību partnerību izveidei sabiedrībā, iesaistot programmu izstrādē un īstenošanā skolas, uzņēmumus, pašvaldības, sociālos partnerus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ar jaunatni saistītas NVO, darbiniekus jauniešu jautājumos un citus kopienu darbiniekus, vecākus un skolēnus, ir atkarīga veiksmīga šīs iniciatīvas īstenošana un iecerēto rezultātu sasniegšana veselīgos izglītības paradigmas maiņas apstākļos.

1.4. EESK aicina pievērst uzmanību nepieciešamībai efektīvi izmantot pieejamās ES un jo īpaši valstu finansēšanas programmas, lai atbalstītu mācību programmai pienācīgi pielāgotu jauno tehnoloģiju un atvērto izglītības resursu optimālu izmantošanu. Ir nepieciešams izpētīt, izplatīt un atbalstīt dažās dalībvalstīs pastāvošo labāko praksi, piemēram, kā stimulēt uzņēmumus, kuri vēlas skolas aprīkot ar jaunajām komunikācijas tehnoloģijām (IKT).

1.5. EESK uzskata, ka ļoti svarīgi ir, lai to zināšanu atzīšanas instrumenti, kas iegūtas, izmantojot IKT, būtu skaidri zināmi visai sabiedrībai un lai to piemērošana tiktu regulāri vērtēta. Eiropas prasmju un kvalifikāciju telpai, kas pašlaik tiek veidota, būs jāveicina pārredzamība un prasmju apstiprināšana. Tas ir ļoti svarīgi, lai visa kopiena šo sistēmu uzskatītu par pieņemamu.

1.6. EESK ir pārliecināta, ka rūpīgi plānota un visaptveroša pieeja ir nepieciešama, lai īstenotu pasākumus, kam jāveicina jauno tehnoloģiju izmantošana mācību procesā gan saistībā ar masveida atvērtajiem interneta kursiem (MOOC), gan atvērtajiem izglītības resursiem. Skolotāji pilnīgi noteikti arī turpmāk būs visu izglītības procesu centrā, taču viņiem ir nepieciešama atbilstoša sagatavotība un stimuli. Uz tehnoloģijām balstīta izglītība rada jaunus uzdevumus Eiropai. Tehnoloģija bez skolotājiem zaudē izglītojošo vērtību, savukārt digitālajā jomā spēcīgi skolotāji būs spējīgi arī turpmāk padarīt izglītību pievilcīgu izglītojamiem.

1.7. EESK vēlētos uzsvērt, ka, izglītībā izmantojot IKT instrumentus, ir jā rūpējas par iekļautības uzlabošanu. Īpaši tas attiecas uz skolēniem no mazāk labvēlīgas vides – tiem, kuri nevar iegādāties nepieciešamās iekārtas, iegūt savu piekļuvi internetam un iegādāties saturu. Visā Eiropā ir atrodamī daudzi labākās prakses piemēri šādu šķēršļu pārvarēšanai un šo skolēnu apgādāšanai ar viņiem nepieciešamajām iekārtām. Ir jāveic šīs labākās prakses apmaiņa un tā jāatbalsta.

1.8. EESK ir arī pārliecināta, ka jaunās uz internetu balstītās tehnoloģijas pavērs iespējas zināšanu nodošanai pāri robežām, tādējādi veicinot izglītības konvergenci dalībvalstīs. Tas ir svarīgi topošo darba ņēmēju un darba devēju mobilitātei Eiropas Savienības vienotajā tirgū, kas arī būs ieguvējs.

1.9. EESK ir pārliecināta, ka Eiropas Komisijai būtu jānodrošina nepieciešamais atbalsts un koordinācijas mehānismi ātrai un efektīvai šajā dokumentā izskatīto priekšlikumu īstenošanai, panākumu mērīšanai un labākās prakses apmaiņas veicināšanai ES. EESK uzskata, ka efektīva šo priekšlikumu īstenošana palīdzēs sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” vispārējos mērķus.

2. Pamatojums

2.1. Eiropas Komisija uzsāka savu iniciatīvu “Izglītības atvēršana” kā rīcības plānu, lai novērstu informācijas tehnoloģiju nepietiekamu vai neefektīvu izmantošanu izglītības procesā un citas ar digitālo tehnoloģiju saistītas nepilnības, kuru dēļ skolas un augstskolas nesniedz augstas kvalitātes izglītību un nenodrošina digitālo prasmju apguvi, kas līdz 2020. gadam būs nepieciešamas 90 % darba vietu.

2.2. Kopīgā iniciatīva “Izglītības atvēršana”, ko vada izglītības, kultūras, daudzvalodības un jaunatnes lietu komisāre *Androulla Vassiliou* un Komisijas priekšsēdētāja vietniece *Neelie Kroes*, kas ir atbildīga par Digitalizācijas programmu, ir vērsta uz trim galvenajām jomām:

- radīt inovācijas iespējas organizācijām, skolotājiem un skolēniem;
- palielināt atvērto izglītības resursu (*Open Educational Resources* jeb *OER*) izmantošanu, lai visiem būtu pieejami ar publiskā sektora finansējuma palīdzību izstrādāti mācību materiāli;
- uzlabot IKT infrastruktūru un savienojamību skolās.

2.3. Iniciatīvas, kas saistītas ar rīcības plānu “Izglītības atvēršana”, tiks finansētas no jaunās ES izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta programmas *Erasmus+*, no jaunās pētniecības un inovācijas programmas “Apvārsnis 2020” un no ES struktūrfondu līdzekļiem. Piemēram, programma *Erasmus+* piedāvās finansējumu izglītības pakalpojumu sniedzējiem ar mērķi panākt mācību iestāžu darbības modeļu pielāgošanu tehnoloģiskajām pārmaiņām un atbalstīt skolotāju izglītošanu, izmantojot atvērto tiešsaistes kursus. Visi programmas *Erasmus+* finansētie mācību materiāli būs brīvi pieejami sabiedrībai saskaņā ar atklātām licencēm.

2.4. Iniciatīvas “Izglītības atvēršana” ietekme tiks palielināta, īstenojot ieteikumus, kurus 2014. gada vasarā publicēs Augsta līmeņa darba grupa augstākās izglītības modernizācijai. Šī grupa, kuru izveidoja komisāre *Vassiliou* un kuru vada bijusī Īrijas prezidente *Mary McAleese*, pašlaik izvērtē, kā augstākajā izglītībā varētu labāk izmantot jaunus pasniegšanas un mācību apguves veidus.

2.5. Šī iniciatīva ir arī saistīta ar Lielo koalīciju digitālo darbvietu aizpildīšanai, kas ir dažādu ieinteresēto pušu platforma, ar kuras palīdzību tiek risināta IKT prasmju trūkuma problēma un tiek mēģināts aizpildīt aptuveni 900 000 vakances, kas saistītas ar IKT.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. “Izglītība ir sociāls process” (*John Dewey*), un tā tas būs arī nākotnē pat tad, ja plašos mērogos tiek izmantotas IKT. Tās uzdevums ir ne tikai zināšanu nodošana, bet arī pilsoņu veidošana.

3.2. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu "Izglītības atvēršana", kas dod iespēju veidot tādu mūsdienīgu izglītības sistēmu, kura stimulē studentu kopienas, pasniedzēju un visas sabiedrības spēju veidošanu, padarot vieglāku jauno digitālo prasmju un IKT risinājumu izmantošanu un nodrošinot zināšanu nodošanas procesa efektivitāti.

3.3. Izglītība ir viens no mūsdienīgas sabiedrības un cilvēktiesību pilāriem. Neviena valsts nevar nedz izdzīvot, nedz attīstīties bez labas izglītības sistēmas. Mūsdienās zināšanu veiksmīga nodošana iespējama, apvienojot mūsdienīgās un tradicionālās metodes. Izglītībā jāizvēlas pareiza pieeja, un uzmanība jāvērs uz integrētu ikviena indivīda attīstību, vienlaikus rūpējoties par tirgū reāli pieprasīto prasmju veidošanu. Turklāt, nenoliedzot uz peļņas gūšanu vērsto tirgu vajadzības, ES izglītības sistēmām ir jāapmierina vajadzības, kas pastāv bezpeļņas sektorā, piemēram, pētniecības, zinātnes un mākslas dažās nozarēs.

3.4. Skolas vienmēr ir bijušas inovācijas avangardā. EESK uzskata, ka veiksmīga izglītība ir atkarīga no tā saucamo tradicionālo izglītības metožu un jauno tehnoloģiju un paņēmienu izmantošanas līdzsvara. Turklāt EESK uzskata arī, ka izglītības sistēmas ir jāpielāgo sabiedrībā notiekošajām pārmaiņām pasaules līmenī, kā arī jauno uzdevumu veikšanai.

3.5. EESK jau sen risina jautājumu par inovatīvām pieejām izglītības jomā ⁽¹⁾. Nesen sagatavotajā atzinumā "Izglītības pārvērtēšana", piemēram, tā uzsvēra, ka ir nepieciešams arī turpmāk būtisku vietu dot ar zinātnei, tehnoloģijām, inženieriju un matemātiku saistītu priekšmetu mācīšanai, ņemot vērā to svarīgo lomu uz tehnoloģiju balstītas sabiedrības attīstībā, kas mūs ietver un kurā ļoti pieprasīti būs tādi cilvēkresursi, kam ir labas zinātniskās un tehnoloģiskās zināšanas. Tomēr ir svarīgi, lai šie priekšmeti, sākot jau no bērnudārza, audzēkņiem tiktu pasniegti, izmantojot radošāku un saistošāku pieeju. To agrīna mācīšana nodrošina labus rezultātus, un šādu labāko praksi var novērot vairākās dalībvalstīs.

3.6. Izglītībā svarīga ir gan digitālā, gan tiešsaistes metode. Tomēr Komiteja apliecina, ka zināšanu nodošanai izmantojot jaunus materiālus, jaunus formātus un jaunas prasmes, ir ārkārtīgi svarīgi uzlabot saturu, mācīšanās efektivitāti un rezultātus.

3.7. EESK uzskata, ka izglītības darbinieku un viņu intereses pārstāvošo sociālo partneru līdzdalība ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu izglītības atvēršanas procesa efektivitāti. Šādā perspektīvā EESK atzinīgi vērtē ideju par atbalstu brīvprātīgo skolotāju tīkliem, kuru mērķis ir labākās prakses apmaiņa un jaunas iniciatīvas.

3.8. No komerciālā viedokļa EESK konstatē, ka jaunā pieeja un jaunā digitālā vide paver plašas perspektīvas. Tomēr Komiteja uzskata, ka, jo īpaši izmantojot atvērtos avotus, ir jāsiglabā piesardzība. EESK uzskata, ka atvērtajiem kursiem un resursiem ir noteikta loma šajā procesā, taču tirgū pastāv nepieciešamība pēc sava veida (brīvprātīgas) klasifikācijas un standartizācijas, ņemot vērā sertifikācijas procesus un intelektuālā īpašuma tiesības ⁽²⁾. Svarīgi un vēlams ir arī kritiski izvērtēt izglītojošo resursu kvalitāti.

3.9. EESK atzīst, ka atvērto izglītības resursu nozarei ir priekšrocības, ja vien šie resursi ir lietderīgi mācību procesam un dod iespēju veicināt valodu mācīšanos. Nepārtraukta universāla piekļuve izglītojošam augstas kvalitātes brīvi pieejamam saturam ir velta, ja šis saturs ir valodā, ko lielākā daļa kopienas locekļu nepārvalda.

3.10. Lai gan dokumentā ir ieteiktas Eiropas mēroga politiskās nostādnes, EESK ir pārliecināta, ka risinājumu īstenošana patiesībā ir atkarīga no tā, kā katra no dalībvalstīm izstrādā savu politiku. Tāpēc EESK aicina dalībvalstu politiskos līderus uzņemties stingras saistības, lai nodrošinātu Eiropas līmenī ierosināto risinājumu īstenošanu, neraugoties uz ieviešanas tempa atšķirībām dalībvalstīs šajās jomās.

⁽¹⁾ OV C 181, 21.6.2012., 143.–149. lpp.; OV C 68, 6.3.2012., 11.–14. lpp. un OV C 68, 6.3.2012., 1.–10. lpp.

⁽²⁾ OV C 191, 29.6.2012., 4. nodaļa.

3.11. Kā iepriekš norādīts, šī revolūcija, tāpat kā citas būtiskas pārmaiņas, liek katrai no dalībvalstīm uzņemties politisku iniciatīvu. No šāda viedokļa raugoties, EESK mudina atbilstīgi izmantot Eiropas līmenī un jo īpaši valstīs pieejamās finansēšanas programmas, lai atbalstītu iecerēto pedagoģisko revolūciju. Lai gan programma *Erasmus+* un daži programmas “Apvārsnis 2020” pasākumi nenodrošina pilnīgu risinājumu, neraugoties uz augsti novērtēto budžeta līdzekļu piešķirumu paaugstinājumu, tomēr, pienācīgi kombinējot valstu budžetus un šīs programmas, būs iespējams reāli stimulēt izglītības sistēmas. Lai īstenotu šādu pieeju, katrai no dalībvalstīm ir jāpieņem atbilstošas politiskas stratēģijas un lēmumi, neaizmirstot, ka universāli risinājumi neeksistē.

3.12. Līdztekus tam, kas tika minēts par digitālo tehnoloģiju nozīmi, izglītībā ir jāļauj ienākt arī citiem mācīšanās veidiem (piemēram, neformālām mācībām ārpus skolas). Šajā saistībā ir jāpiezīmē, ka plašsaziņas līdzekļi (kā ikdienišķs pedagoģisks resurss) joprojām salīdzinoši maz tiek izmantoti izglītības procesā, neraugoties uz milzīgo potenciālu, ko tie var sniegt, papildinot formālo izglītības procesu, un ieguldījumu digitāla satura izpratnes jomā.

3.13. Lai veicinātu jauno tehnoloģiju izmantošanu, par pamatprincipu jānosaka visas mācībās iesaistītās kopienas piekļuve un sociāla iekļautība, īpaši ņemot vērā audzēkņu atšķirīgo sociālo vidi un no tās izrietošos dažādos saskarsmes veidus ar digitālo pasauli.

3.14. EESK atgādina par to, ka tās labākās prakses un pieeju definēšanā, ar kuras palīdzību var būtiski uzlabot pedagoģiskos rezultātus, ir nepieciešams iesaistīt ne vien visu mācībās iesaistīto sabiedrības daļu, bet gan visu sabiedrību.

4. Īpašas piezīmes

4.1. Atvērta mācību vide

4.1.1. Lielāks un mērķtiecīgāks ieguldījums ir nepieciešams izglītības un apmācības kvalitātes uzlabošanā, lai būtu iespējams pilnveidot prasmes un palielināt nodarbināmību Eiropas Savienības valstīs. Īpaši dažās valstīs, visiem iedzīvotājiem ir skaidri jāapzinās prioritātes. Nav nekādas jēgas ieguldīt infrastruktūrās, ja paralēli tiek samazināti ieguldījumi skolotāju sagatavošanā. Ar investīcijām jātiecas panākt divus mērķus: i) stiprināt skolu loģistikas spēju un atbalsta infrastruktūras un ii) uzlabot izglītības procesa “zināšanu” komponenti. Šādai pieejai ir izšķiroša nozīme, ja mēs vēlamies, lai lietderīgi tiktu izmantotas visas dažādās Eiropas un valstu finansēšanas programmās pieejamās finansēšanas iespējas.

4.1.2. Labākās prakses apmaiņai ir jānotiek plašā mērogā. Lai gan starp dalībvalstīm pastāv atšķirības (ne tikai strukturālas, bet arī kultūras atšķirības), idejas, procesus un pieejas ir iespējams pielāgot uz vietas konkrētā valstī pastāvošajiem apstākļiem. EESK atzinīgi vērtē Komisijas ieceri izveidot Eiropas mēroga tīklu, kura mērķis būtu atbalstīt labāko praksi un nodrošināt, lai tā būtu pieejama visām dalībvalstīm.

4.1.3. Nepietiek ar to, ka skolēniem digitālās tehnoloģijas ir “ieliktas šūpulī” – viņiem ir nepieciešama palīdzība, lai iemācītos jaunās tehnoloģijas izmantot pedagoģiskā nolūkā un šis process būtu rezultatīvs. Turklāt daži no paradumiem tehnoloģiju jomā viņiem būs jāmaina. Viņiem būs jāpierod ar tehnoloģiju palīdzību izpildīt uzdevumus, kas sākumā noteikti būs grūti, bet nesīs augļus vēlāk. Skolēniem būs jāmainās dažādos aspektos tāpat kā viņu skolotājiem – šim ieguldījumam jābūt abpusējam.

4.1.4. Tehnoloģija ir jānoskaidro par līdzekli nevis par mērķi. Ja skolēni un skolotāji netiks sagatavoti, viņi jaunos līdzekļus izmantos vecajam lietojumam. Lai jaunās mācību metodes būtu iespējams reāli ieviest, skolu direktoriem un citām par izglītību atbildīgām personām ir jāpūlejas, lai vecāki tiktu informēti par jaunajām mācību metodēm. Izglītības jomā būs nepieciešami tālredzīgi vadītāji.

4.1.5. Izglītības procesā skolotāji ir svarīgāki par mācību telpu lielumu, stundu ilgumu, jauno tehnoloģiju izmantošanu vai neizmantošanu stundās, kā arī par pašas skolas un mācību organizāciju. Fakts, ka tehnoloģijas arvien plašāk ienāk skolās, ir jānoskaidro par iespēju uzlabot skolotāju stāvokli, respektīvi, panākt, lai viņi tiktu atzīti un stiprinātos viņu lielā nozīme sabiedrībā. Nav viegli skolā ieviest jaunus izglītības procesus un jaunas izglītības tehnoloģijas, jo ir nepieciešami kvalificēti skolotāji ar motivāciju, kas ir gatavi uzņemties šo pārmaiņu procesu vadību.

4.1.6. Politisko lēmumu pieņēmējiem tāpēc ir jānodrošina, lai tehnoloģija netiktu uzspiesta izglītības sistēmai tādā veidā, ka ciestu skolotāju profesionālās īpašības un viņu apņēmība. Tehnoloģijai ir jākalpo skolotāju vadītam izglītības procesam nevis otrādi.

4.1.7. Skolotāju sagatavošanai nodalītajiem līdzekļiem parasti būtu jāpārsniedz tās summas, kas tiek tērētas tehnoloģiju jomā.

4.1.8. Tehnoloģija bieži vien vairāk palīdz tiem skolēniem, kam palīdzība ir vajadzīga vismazāk. Statistika liecina, ka augstskolu studentiem ir lielākas izredzes pabeigt MOOC nekā pārējiem. Ar MOOC palīdzību vien būtu ļoti grūti atrisināt vissteidzamākās problēmas izglītības jomā, taču būtu lietderīgi tos ieviest vidusskolās un arodapmācībā.

4.1.9. Ļoti svarīga ir ar IKT palīdzību (gan skolā, gan ārpus tās) iegūto prasmju pārredzamība un atzīšana, bet vienlīdz svarīgi ir nodrošināt atzīšanas procesa kvalitāti. Atzīšanas procedūru izstrādē ir jāiesaista izglītojamie, skolotāji un darba devēji, un minētajām procedūrām jābūt motivējošām.

4.2. *Atvērtie izglītības resursi*

4.2.1. Lai veicinātu digitālo resursu un satura izmantošanu, pilnīgi noteikti ir jāstiprina svešvalodu (īpaši angļu valodas) mācīšana ne vien izglītojamo, bet arī skolotāju vidū.

4.2.2. Veidojot digitālās klases, ir jāņem vērā, ka to veidotājiem ir nepieciešamas stabilas pedagoģiskās un organizatoriskās kompetences. Ja šīs digitālās klases tiks veidotas kā aktīvu mācību vieta, kas vērsta uz izglītojamo, un ja tām tiks nodrošināti resursi, kas atbilst visiem izglītojamo veidiem, ar to palīdzību būs iespējams uzlabot mācīšanos, izmantojot digitālās tehnoloģijas.

4.2.3. EESK piekrīt, ka Eiropas atvērtās izglītības portāls ir būtisks, lai sabiedrība varētu sekot līdzi šim procesam. Tā uzskata, ka būt pienācīgi jā rūpējas par portāla popularizēšanu un jānodrošina tā satura pastāvīga pārraudzība un vērtēšana. Īpaša vērība būs jāvelta resursu pieejamībai dažādās valodās, lai tos būtu vieglāk izmantot.

4.3. *Savienojamība un inovācija*

4.3.1. EESK ir informēta, ka IKT infrastruktūra dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga, un apzinās, ka šī atšķirība ir svarīgs faktors, kas ir jāņem vērā, īstenojot dažādus priekšlikumus. Tomēr platjoslas infrastruktūras attīstībai īpaši attālinātās vietās būtu jāklūst par prioritāti un par tādu jā saglabājas arī turpmāk.

4.3.2. Svarīgi ir nodrošināt plašākas iespējas nelabvēlīgām grupām piekļūt IKT, lai tās varētu integrēties. Sabiedriskiem dienestiem un centriem, kas nodrošina piekļuvi internetam un tiešsaistes mācībām, kā arī skolu e-bibliotēkām piemīt ārkārtīgi liels potenciāls.

4.4. *Saskaņotas rūpes par digitālās revolūcijas pavērto iespēju izmantošanu*

4.4.1. EESK uzskata, ka ir svarīgi izvērtēt šīs politikas rezultātus. Kā iepriekš norādīts, pastāv dažādas pieejas un dažādi līmeņi, kādos kopiena iesaistās izglītības procesā. Digitālās revolūcijas rezultātu vērtēšana būtu jāveic ar tādu pamata izpildes rādītāju palīdzību, kas var liecināt ne tikai par praktiskiem jautājumiem (to skolēnu procentuālais daudzums, kas paliek sistēmā, atvērtos resursu jauno izmantotāju skaits, datoru un elektronisko grāmatu skaits klasē u. c.), bet arī jauno digitālo metožu ietekme uz skolām, skolēniem un skolotājiem, tostarp no valodu prasmju uzlabošanās viedokļa.

4.4.2. Nekad nav par lieku atgādināt, ka procesā ir jāiesaista visa kopiena. Jau tika izcelta skolotāju un viņu būtiskās lomas nozīme, taču ir jāatzīst, ka arī ģimenēm un sabiedrībai ir jāuzņemas svarīga loma. Inovatīvas un iekļaujošas izglītības politikas īstenošanā ģimenei vienmēr būs jāuzņemas svarīga loma, palīdzot skolēniem pielāgoties jaunajiem digitālajiem instrumentiem. Šajā pārmaiņu procesā noteikti ir aktīvi jāiesaista ģimene. EESK atzīst arī darbinieku jauniešu jautājumus un to citu kopienu darbinieku īpašo ieguldījumu, kuri profesionālo pienākumu ietvaros paver iespējas visa vecuma cilvēkiem un motivē viņus izmantot dažādas ar izglītību saistītas iniciatīvas.

Briselē, 2014. gada 26. februārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Henri MALOSSE